

Universitätsbibliothek Paderborn

Syntaxis Historiæ Evangelicæ

Cope, Alan

Lovanii, M.D.LXXII.

Prima Historiæ Evangelicæ pars continet ea, quæ ad Christi infantiam & pueritiam pertinent, à Capite Syntaxeos primo vsque ad finem duodecimi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47925](#)

SYNTAXIS

HISTORIAE EVANGELICAE,
In qua Domini Nostri Iesu Christi res gestae ordinis narrantur, ipsis Quatuor Evangelistarum verbis ita partite & distincte collocatis, ut quid singulorum proprium, quid duorum, plurimumve, & quorum commune sit, sub aspectum Lectoris statim cadat.

CAPUT I. Christi Nativitas ab eterno,
 cum Prefatione ex D. Luca.

S. Matthæus.	S. Marcus.	SANCTVM IESV CHRISTI Euange- lium secundum Lucam.	SANCTVM IESP CHRISTI Euange- liū secundum Iohannem.
--------------	------------	---	---

CAP. I.

QUONIAM QV'DEM multi conati sunt ordinare narrationē quæ in nobis completae sunt rerum, sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi visiderūt, & ministri fuerunt sermonis: visum est & milii a sequito omnia à principio diligenter, ex ordine tibi scribere optime Theophile, ut cognoscas eorum verborum, de quibus eruditus es, veritateim. *2

CAP. I.

IN PRINcipio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt: & sine ipso factum est nihil quod factum est: in ipso vita erat, & vita erat lux hominum: & lux in tenebris lucet, & tenebrae eam non comprehendunt. *13

A CAP. 2.

CAP. 2. Angelus Gabriel Z. acharie nunciat filium nasciturum, Messia præcursorum,
eumq[ue] concipit Elizabeth. Luc. 1. * Pref.

S. Matthæus. S. Marcus.

S. Iohannes.

Fuit in diebus Herodis regis Iudeæ Sacerdos quidam nomine Zacharias, de vice Abia: & vxor illius de filiabus Aaron, & nomē eius Elisabeth. Erat aut̄ iusti ambo ante Deū, incedētes in omnibus mandatis & iustificationibus Domini sine querela, & non erat illis filius: eo quōd ēset Elisabeth sterilis, & ambo processissent in diebus suis. Factum est autem: cūm sacerdotio fungeretur in ordine vicis suæ ante Deum, secundūm consuetudinem sacerdotij, foris exiit ut incensum poseret ingressus in templum Domini. & omnis multitudo populi erat orans foris hora incensi. Apparuit autem illi Angelus Domini, stans à dextris altaris incensi. Et Zacharias turbatus est, videns: & timor irruit super eum. Ait autem ad illum angelus: Ne timeas Zacharia, quoniam exaudita est deprecatio tua: & vxor tua Elisabeth pariet tibi filium, & vocabis nomen eius Iohannem: & erit gaudium tibi & exultatio, & multi in nativitate eius gaudebunt. erit enim magnus coram Domino: & vinum & siceram non bibet: & Spiritu sancto replebitur adhuc ex vtero matris suæ. & multos filiorum Israël conuerteret ad Dominum Deum ipsorum. & ipse præcedet ante illum in spiritu & virtute Eliq: ut cōuertat corda patrum in filios, & incredulos ad prudentiam iustorum, parare Domino plebem

SYNTAXIS HISTORIÆ EVANGELICÆ.

3

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. LUCC.

S. Iohannes.

plebem perfectam. Et dixit Zacharias ad angelū: vnde hoc sciā? ego enim sum senex: & vxor mea procul sit in diebus suis. Et respōdens angelus dixit ei, Ego sum Gabriel qui asto ante Deū: & missus sum loqui ad te, & hæc tibi euangelizare. Et ecce, eris tacens, & nō poteris loqui usque in diem quo hæc fiant: pro eo quod nō credidisti verbis meis, quæ implebūtur in tempore suo. Et erat plebs expectans Zachariā: & mirabatur quod tardaret ipse in templo. Egressus aut̄ non poterat loqui ad illos, & cognouerunt quod visionē vidisset in templo. Et ipse erat innuens illis, & permāxit mutus. Et factū est: ut impleri lunt dies officij eius, abiit in domum suam. post hos aut̄ dies concepit Elisabeth vxor eius, & occulatabat se mensibus quinq; dicens, Quia sic fecit mihi Dominus in diebus quibus respexit auferre opprobriū meum inter homines. *3.

C A P. 3. Gabriele nuncio concepitur in utero Virginis Filius Dei.
Luca Cap. 1. *2.

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Iohannes.

FIN mense aut̄ sexto, missus est angelus Gabriel à Deo in ciuitatē Galilæe, cui nomen Nazareth, ad virginē despontam viro, cui nomē erat Joseph, de domo Dauid, & nomē virginis Maria. Et ingressus angelus ad eā dixit, Ave gratia plena, Dominus tecū: benedicta tu in mulieribus. Quę cūm audisset, turbata est in sermone eius, & cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait angelus ei, Ne timeas Maria, inuenisti enim graciā apud Deū. ecce cōcipes in utero, & paries filiū: & vocabis nōmē eius Iesū. hic

A 2 erit

SYNTAXIS HISTORIE EVANGELICÆ.

4

S. Matthæus.

S. MARCII.

S. LUCAS.

S. Iohannes.

erit magnus, & filius altissimi vocabitur, & dabit illi Dominus Deus sedē Dauid patris eius: & regnabit in domo Iacob in æternum, & regni eius non erit finis. Dixit autem Maria ad Angelū, Quomodo fiet istud: quoniam virum non cognosco? Et respondens Angelus, dixit ei, Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoq; & quod nascetur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei. Et ecce Elizabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute sua: & hic mensis, sextus est illi quæ vocatur sterilis: quia nō erit impossibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria, Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbū tuum. Et dilcessit ab illa Angelus. * 4.

Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. in mundo erat, & mundus eum non cognovit. In propriae- perunt. quotquot autem reperirent eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius, qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo natissunt. Et verbum caro factum est, & habitavit in nobis (& vidimus gloriam eius, gloriam quasi unigeniti à Patre) plenum gratiæ & veritatis. * 16.

CAP. 4.

CAP. 4. Maria pregnans visitat Elizabetham, & magnificat Dominum. *Luce Cap. 1. v. 3.*

S. Matthæus.

S. MARCUS.

S. Iohannes.

Exurgens autem Maria in diebus illis, abiit in montana cum festinatione in ciuitatem Iuda, & intravit in domum Zachariæ, & salutauit Elizabet. Et factum est, ut audiuist salutationem Mariæ Elisabeth, exultauit infans in vtero eius, & repleta est Spiritu sancto Elisabeth: & exclamauit voce magna, & dixit, Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus vètris tui. Et vnde hoc mihi, vt veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim ut facta est vox salutationis tuae in auribus meis, exultauit in gaudio infans in vtero meo. & beata quæ credidit, quoniam perficiuntur ea quæ dicta sunt ei à Domino. **E**t ait Maria: Magnificat anima mea Dominum, Et exultauit spiritus meo in Deo salutari meo. Quia respexit humilitatem ancillæ sue, Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Quia fecit mihi magna qui potens est, & sanctum nomen eius. Et misericordia eius à progenie in progenies, timentibus eum. Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui. Depositus potentes de sede, & exaltauit humiles. **E**sumentes impleuit bonis: & diuites dimisit inanes.

A. 3

Suscepit

SYNTAXIS HISTORIÆ EVANGELICÆ

6

S. Matthæus | S. Marcius.

S. Luci.

S. Iohannes.

Suscepit Israël puerum suum, recordatus misericordiæ suæ,
Sicut locutus est ad patres nostros,
Abraham & semi eius in secula.
Mansit autem Maria cū illa quasi mensibus tribus: & reuersa est in domum suam. *5.

C A P. 5. Nascitur Iohannes Baptista, & præputium ei amputatur. Zacharias pater eius, vinculo lingua sua soluto, Deum laudat.
Lucæ Cap. 1. *4.

S. Matthæus. | S. Marcius.

S. LUCAS.

S. Iohannes.

Elisabeth autem impletum est tēpus parturientis & poperit filiū. Et audierunt vicini & cognati eius, quia magnificauit Dominus misericordiā suam cū illa, & congratulabātur ei. Et factū est in die octauo venerūt circūcidere puerū, & vocabant eū nomine patris sui Zachariam. Et respondens mater eius, dixit, Nequaquam, sed vocabitur Iohannes. Et dixerūt ad illā, Quia nemo est in cognitione tua qui vocetur hoc nomine. Inueniebant autem patri eius, quem vellet vocari eū. Et postulās pugillarem, scripsit, dicens, Iohannes est nōmē eius. Et mirati sunt vniuersi. Apertū est autem illico os eius, & lingua eius, & loquebatur benedicens Deum. Et factus est timor super omnes vicinos eorū: & super omnia montana Iudeæ diuulgabantur omnia verba hæc, & posuerūt omnes qui audierāt in corde suo, dicentes, Quis, putas, puer iste erit? Etenim manus Domini erat cum illo. Et Zacharias pater eius repletus est spiritu sancto, & prophetauit, dicens,

Bene-

SYNTAXIS HISTORIÆ EVANGELICÆ.

7

S. Iohannes.	S. Lucas.	S. Marcus.	S. Matthæus
	Benedictus Dominus Deus Israël, quia visirauit & fecit redemptionem plebis suæ.		
	Et erexit cornu salutis nobis, in domo David pueri sui.		
	Sicut locutus est per os sanctorum, qui a seculo sunt Prophetarum eius.		
	Salutem ex inimicis nostris, & de manu omnium qui oderunt nos.		
	Ad faciendam misericordiam cum tribus nostris, & memorari testamenti sui sancti.		
	Iusserandū quod iurauit ad Abraham patrem nostrum, daturum se nobis.		
	Vt sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati, seruiamus illi in sanctitate & iustitia coram ipso, omnibus diebus nostris.		
	Et tu puer, propheta Altissimi vocaberis, præbis enim ante faciem Domini, parare vias eius.		
	Ad dandā scientiam salutis plebi eius, in remissionem peccatorum eorum,		
	Per viscera misericordie Dei nostri, in quibus visitauit nos oriens ex alto,		
	Illuminare his, qui in tenebris, & in umbra mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.		
	Puer autem crescebat, & confortabatur spiritu, & erat in desertis usque in diem olensionis suæ ad Israël. * 8.		
	CAP. 6.		

CAP. 6. Genealogie CHRISTI.

SANCTVM IESV CHRISTI
EVANGELIVM SECUNDVM
MATTHAEVM.

S. MATTHE. S. LUCAS. S. IOHANNES.

CAP VT 1.

IBER GENERATIONIS IESU CHRISTI FILIJ DAVID, FILIJ ABRAHAM. ABRAHAM GENUIT ISAAC. ISAAC AUTEM GENUIT IACOB. IACOB AUTEM GENUIT IUDAM & FRATRES EIUS. IUDAS AUTEM GENUIT PHARES & ZARAM DE THAMAR. PHARES AUTEM GENUIT ESRON. ESRON AUTEM GENUIT ARAM. ARAM AUTEM GENUIT AMINADAB. AMINADAB AUTEM GENUIT NAFFON. NAFFON AUTEM GENUIT SALMON. SALMON AUTEM GENUIT BOOZ DE RAHAB. BOOZ AUTEM GENUIT OBED EX RUTH. OBED AUTEM GENUIT IESSE. IESSE AUTEM GENUIT DAVID REGEM. DAVID AUTEM REX GENUIT SALOMONEM EX EA QUAE FUIT VRIE. SALOMON AUTEM GENUIT ROBOAM. ROBOAM AUTEM GENUIT ABIA. ABIA AUTEM GENUIT ASA. ASA AUTEM GENUIT IOSAPHAT. IOSAPHAT AUTEM GENUIT IORAM. IORAM AUTEM GENUIT OZIAM. OZIAS AUTEM GENUIT IOATHAM. IOATHAM AUTEM GENUIT ACHAZ. ACHAZ AUTEM GENUIT EZECHIAM. EZECHIAS AUTEM GENUIT MANASSEN. MANASSEN AUTEM GENUIT AMON. AMON AUTEM GENUIT IOSIAS. IOSIAS AUTEM GENUIT ICHONIAM.

S. Matthæus.

choniam & fratres eius in transmigratione Babylonis. Et post transmigrationem Babylonis, Iechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zorobabel. Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliachim. Eliachim autem genuit Azor. Azor autem genuit Sadoc. Sadoc autem genuit Achim. Achim autem genuit Eliud. Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Mathan. Mathan autem genuit Iacob. Iacob autem genuit Ioseph virum Mariæ, de qua natus est Iesus qui vocatur Christus. Omnes itaque generationes ab Abraham usque ad David, generationes quatuordecim. & à David usque ad transmigrationem Babylonis, generationes quatuordecim. & à transmigratione Babylonis usque ad Christum, generationes quatuordecim. *7.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

CAP. 7. Ioseph per quietem admonetur ab Angelo, ne Mariam coniugem suam à Spiritu sancto grauidam repudiet. Matth. Cap. I. *6.

CHRISTI autem generatio sic erat. Cum esset desponsata mater eius Maria Ioseph, antequam conuenirent, inuenta est in utero habens de Spiritu sancto. Ioseph autem vir eius cum esset iustus, & nollet eam traducere: voluit occulte dimittere eam. Hæc autem eo cogitante, ecce angelus Domini apparuit in somnis ei, dicens, Iosephi fili David, noli timere accipere Mariam coniugem tuam. quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto

B est.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

SYNTAXIS HISTORIÆ EVANGELICÆ.

10

est, pariet autem filium: & vocabis no- *S. Marcus.* | *S. Lucas.* | *S. Iohannes.*
 men eius Iesum. ipse enim saluum fa-
 ciet populū suum à peccatis eorū. (Hoc
 aut̄ totū factū est, vt adimpleretur quod
 dictū est à Domino per Prophetam di-
 centem, Ecce virgo in vtero habebit, &
 pariet filiū: & vocabūt nomē eius Em-
 manuel, quod est interpretatū Nobiscū
 Deus.) Exurgens aut̄ Ioseph à somno,
 fecit sicut præcepit ei angelus Domini,
 & accepit coniugem suā. Et nō cognos-
 icebat eam donec peperit filiū suū pri-
 mogenitum: & vocauit nomen eius Ie-
 sum. *9.

CAP. 8. Christus in Beth-léhem nascitur, pastori bus per Angelos reuelatur, &
 octauo post ortum die circumciditur. *Luc. Cap. 2. *5.*

<i>S. Matthaeus.</i>	<i>S. Marcus.</i>	<i>S. Lucas.</i>	<i>S. Iohannes.</i>
		<p>Factum est aut̄, in diebus illis exiit Edictum à Cæsare Augusto, vt de- scriberetur vniuersus orbis. Hæc descriptio prima, facta est à præside Syriæ Cyrino. Et ibant omnes vt pro- fiterentur, singuli in suam ciuitatem. Ascendit aut̄ & Ioseph à Galilæa de ci- uitate Nazareth, in Iudeam, ciuitatem Dauid, quæ vocatur Beth-léhem: eò quod esset de domo & familia Dauid, vt profiteretur cum Maria despontata sibi vxore prægnante. Factum est au- tem, cùm essent ibi, impleti sunt dies vt pareret. Et peperit filium suum primo- genitum, & pannis eum inuoluit, & re- clinavit eū in præsepio: quia nō erat eis locus in diversorio. Et pastores erant in regione eadem vigilantes, & custo- dien-</p>	

S. Matthæus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

diētes vigilias noctis super gregē suum.
 Et ecce angelus Domini stetit iuxta illos, & claritas Dei circumfusit illos, & timuerunt timore magno. Et dixit illis angelus, Nolite timere: ecce enim euangelizo vobis gaudiū magnū, quod erit omni populo: quia natus est vobis hodie Saluator qui est Christus Dominus in ciuitate David. Et hoc vobis signum, Inuenietis infantem pánis in uolutum, & positum in præsepio. Et subito facta est cum angelō multitudo militię cœlestis laudantium Deum, & dicentium, Gloria in altissimis Dño: & in terra pax hominibus bonę voluntatis. Et factum est ut discesserunt ab eis angeli in cælum, pastores loquebantur ad inuicem: Transeamus usque Beth-léhem, & videamus hoc verbum quod factum est, quod Dominus ostendit nobis. Et venerunt festinantes, & inuenierunt Mariam & Ioseph, & infantem positum in præsepio. Videntes autem cognoverunt de verbo quod dictum erat illis de puerō hoc. Et omnes qui audierūt, mirati sunt, & de his quae dicta erant à pastoribus ad ipsos. Maria autem conferubat omnia verba hæc, conferens in corde suo. Et treueri sunt pastores, glorificantes & laudantes Deum in omnibus quæ audierāt, & viderant sicut dictum est ad illos. Et postquam consummati sunt dies octo ut circuncideretur puer: vocatum est nomen eius Iesus, quod vocatū est ab angelo prius quam in utero conciperetur. * 10.

B 2 CAP. 9.

CAP. 9. Aduentus Magorum, adoratio, & oblatio.

Matth. Cap. 2. *7.

CVM ergo natus esset Iesus in Beth S. Marcus. S. Lucas. S. Iohannes.
 lêhē Iudæ in diebus Herodis regis, ecce Magi ab oriente venerunt Ierosolymam, dicentes, Vbi est qui natus est rex Iudeorum? vidi mus enim stellam eius in oriente, & venimus adorare eum. Audiens autem Herodes rex, turbatus est, & omnis Ierosolyma cum illo. Et congregans omnes principes sacerdotū & Scribas populi, sciscitabatur ab eis, vbi Christus nascetur. At illi dixerunt ei, In Bethlêhem Iudæ. Sic enim scriptum est per Prophetam: Et tu Beth-lêhem terra Iuda, nequaquâ minima es in principi bus Iuda: ex te enim exiet dux qui regat populū meū Israël. Tunc Herodes clam vocatis Magis, diligenter didicit ab eis tempus stellæ quæ apparuit eis, & mittens illos in Beth-lêhem, dixit, Ite, & interrogate diligenter de puerō, & cùm inuenieritis, renuntiate mihi, vt & ego veniens adorem eum. Qui cùm audissent regem, abierunt, & ecce stella quam viderant in oriente, antecedebat eos, usquedum veniens staret supra, vbi erat puer. Videntes autem stellam, gauisi sunt gaudio magno valde. Et intrantes domum, inuenierunt puerum cù Maria matre eius. & procidētes adorauerūt eū, & apertis thesauris suis obtulerunt ei munera, aurū, thus, & myrram. Et respōso accepto in somnis ne redirēt ad Herodem, per aliā viam reuersi sunt in regionem suam. * II.

CAP. 10.

CAP. 10. Christus in templum apporatus Domino sibi ur. ibid. à Simeone & Anna agnoscitur. Luca Cap. 11. * 8.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
		<p>ET postquam impleti sunt dies purgationis eius secundum legem Moysi, tulerunt illū in Ierusalem, ut sisterent eum Domino, (sicut scriptum est in lege Domini. Quia omne masculinum adaperiens vulvam, sanctum Domino vocabitur.) & ut darent hostiam, secundum quod dictum est in lege Domini, par turtarum, aut duos pullos columbarum. Et ecce, homo erat in Ierusalem, cui nomen Simeon, & homo iste iustus & timoratus, expectans consolationem Israël, & Spiritus sanctus erat in eo. Et responsum accepérat à Spiritu sancto, nō visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini. Et venit in spiritu in templum. Et cùm inducerent puerum Iesum parentes eius, ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo, & ipse accepit eum in vlnas suas, & benedixit Deum, & dixit, Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace. Quia viderunt oculi mei, Salutare tuum.</p> <p>Quod parasti ante faciem omnium populorum. Lumen ad reuelationem gentium, & gloriam plebis tuae Israël.</p> <p>Et erat pater eius & mater mirantes super his quae dicebatur de illo. Et benedixit illis Simeon, & dixit ad Mariam matrem eius, Ecce positus est hic in ruinam, & in resurrectionem multorum</p>	B 3 in Iſ-

S. Matthæus. S. Marcus.

in Israel, & in signum cui cōtradicet, S. Iohannes.
(& tuam ipsius animam pertrāsibit gla-
dius) vt reuelentur ex multis cordibus
cogitationes. Et erat Anna prophetissa,
filia Phanuel, de tribu Aser: hæc pro-
cesserat in diebus multis, & vixerat cū
viro suo annis septem à virginitate sua.
Ethæc vidua usque ad annos octoginta
quatuor: que nō discedebat de templo,
ieiunij & obsecrationibus seruē-
tate ac die. Et hæc, ipsa hora superue-
niens confitebatur Domino: & loque-
batur de illo omnibus qui expectabant
redemptionem Israël. * 12.

CAP. II. Ioseph ab Angelo admonitus, primū fugit cum Christo & Maria in
Ægyptum, deinde illinc reuertitur. Matth. Cap. 2. * 9.

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

Q VI cùm recessissent, ecce ange-
lus Domini apparuit in somnis
Ioseph, dicés, Surge, & accipe
puerū & matrē eius, & fuge in
Ægyptū, & esto ibi usq; dum dicā tibi.
Futurū est enī vt Herodes querat pue-
rum ad perdēdum eū. Qui consurgens
acepit puerū & matrē eius nocte: & se-
cessit in Ægyptū. Et erat ibi usq; ad obi-
tum Herodis: vt adimpleretur quod di-
ctū est à Domino per Prophetā dicen-
tem, Ex Ægypto vocauisti meū. Tūc
Herodes vidēs quoniam illusus esset à
Magis, iratus est valde: & mittēs occidit
omnes pueros qui erāt in Beth-léhem,
& in omnibus finibus eius, à bimatu &
infrā, secundūm tēpus quod exquisie-
rat à Magis. Tūc adimpletū est quod di-
ctū est per Ieremiā Prophetā, dicen-
tem,

tem, Vox in Rama audita est, ploratus S. Marcus.
 & v'lulatus multus, Rachel plorás filios
 suos, & noluit consolari, quia non fuit.
 Defuncto autem Herode, ecc: Angelus
 Domini apparuit in somnis Ioseph in
 Agypto, dicés, Surge, & accipe puerū
 & matré eius, & vade in terram Israël.
 defuncti sunt enim qui quæreabant ani-
 mam pueri, qui cōsurgens, accepit pue-
 rum & matré eius, & vénit in terrā Is-
 raël. Audiēs aut̄ quōd Archelaus regna-
 ret in Iudea pro Herode patre suo, ti-
 muit illò ire: & admonitus in somnis,
 secessit in partes Galilæę. Et veniēs ha-
 bitauit in ciuitate quę vocatur Nazar-
 eth: vt adimpleretur quod dictum est
 per Prophetas: Quoniam Nazareus
 vocabitur. * 13.

C A P. 12. IESVS duodecim annos natus disputat in Templo, ubi à parentibus
 quæfusus, post triduum inuenitur, & illis morigerus Nazareth
 reuertitur. Luc. Cap. 2. * 10.

S. Matthæus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
	<p>E</p> <p>T</p> <p>vt perfecerūt omnia secundūm legē Domini, reuersi sunt in Ga- lilęam, in ciuitatē suā Nazareth. Puer aut̄ crescebat, & cōfortaba- tur plenus sapiētia, & gratia Dei erat in illo. Et ibāt parētes eius per omnes an- nos in Ierusalē, in die solēni Paschę. Et cūm factus esset annorū duodecim, as- cendētibus illis in Ierosolymā secun- dūm consuerudinē diei festi, cōsumma- tisq; diebus cūm redirēt, remansit puer Iesus in Ierusalem, & nō cognouerunt parētes eius. Existimantes autem illum esse in comitatu, venerūt iter diei, & re- quirebāt eum inter cognatos & notos. Et</p>		

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
		<p>Etnon inuenientes, regressi sunt in Ierusalem, requirentes eum. Et factum est, post triduum inuenerunt illum in templo sedentem in medio Doctorum, audientem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes, qui eum audiebant, super prudentia & responsis eius. Evidentes admiratisunt. Et dixit mater eius ad illum, Fili, quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus & ego dolentes quærebamuste. Et ait ad illos, Quid est quod me quærebatis? nesciebatis quia in his quæ patris mei sunt, oportet me esse. Et ipsi non intellexerunt verbum quod locutus est ad eos. Et descendit cum eis, & venit Nazareth: & erat subditus illis. Et mater eius conseruabat omnia verba hæc in corde suo. Et Iesus proficiebat sapientia & ætate & gratia apud Deum & homines. *13.</p>	

CAP. 13. Iohannis Baptista predicatio, & baptismus in deserto.
Matth. Cap. 3. *11. Luc. Cap. 3. *12. Iohan. I. *1.

S. Matthæus.	S. ANCTVM IESV Christi Euangelium secundum Marcum.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>IN diebus autem illis venit Iohannes Baptista prædicans in deserto Iudeæ, & dicēs, Pœnitentiam agite: appropinquabit enim regnum cœlorum. Hic est enim qui dicitur est per Isaïam prophetam, dicentem, Vox claman-</p>	<p>CAPVT I.</p> <p>NI tium Euā gelij Iesu Christi filij Dei. Si- cut scriptum est in</p>	<p>ANNO autem quinto decimo imperij Tyberij Cæsar Pontio Pilato Iudeam, tetrarcha autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre eius tetrarcha Iturææ & Trachonitidis regionis, &</p>	<p>Fuit homo missus à Deo, cui nomé erat Iohannes. Hic vénit in testimoniū: vt testi-</p>